

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-96>

УДК 330

СТАДНІЙЧУК Роман

ЗВО "Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая"

<https://orcid.org/0009-0004-7614-231X>

ПОКОТИЛОВА Валентина

ПВНЗ «Херсонський економічно-правовий інститут»

<https://orcid.org/0000-0002-3706-2497>

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ КОНФЛІКТАМИ В УКРАЇНІ

У статті здійснено комплексний аналіз методичних підходів до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні. Обґрунтовано, що в умовах глибоких трансформаційних процесів, викликаних війною, кризовою мобілізацією населення, внутрішньою міграцією та зростанням інституційної недовіри, жоден окремий підхід не є самодостатнім для забезпечення ефективного врегулювання конфліктів. Доведено доцільність використання інтегративної моделі, що поєднує системний, структурно-функціональний, конфліктологічний, інституційний, мережевий і адаптивний підходи залежно від особливостей конфліктної ситуації, рівня управління та доступних ресурсів.

Проведено характеристику сильних і слабких сторін кожного підходу, визначено їхній потенціал до практичного застосування в українському контексті. Запропоновано методичні рекомендації щодо впровадження гнучких, інклюзивних і проактивних механізмів управління соціальними конфліктами через розвиток інституційної спроможності, громадянської участі, партнерства між державою, бізнесом і громадянським суспільством, а також застосування сучасних цифрових інструментів моніторингу соціальної напруги.

Результати дослідження мають практичну цінність для вдосконалення публічної політики у сфері управління соціальними конфліктами на національному, регіональному та місцевому рівнях в Україні, сприяючи підвищенню соціальної стійкості та зміцненню демократичних інститутів у перехідний період.

Ключові слова: публічна політика, соціальні конфлікти, управління конфліктами, механізми реалізації політики, методичні підходи, системний підхід, конфліктологічний підхід, структурно-функціональний підхід, інституційний підхід, мережеве врядування, адаптивне управління, громадянська участь, інституційна спроможність, цифровий моніторинг, соціальна стійкість.

STADNIICHUK Roman

«International Scientific and Technical University named after academician Yury Bugai»

POKOTYLOVA Valentyna

Private Higher Education Institution «Kherson Economic and Legal Institute»

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF MECHANISMS FOR IMPLEMENTING PUBLIC POLICY IN THE MANAGEMENT OF SOCIAL CONFLICTS IN UKRAINE

The article presents a comprehensive analysis of methodological approaches to the formation of mechanisms for implementing public policy in the management of social conflicts in Ukraine. It is substantiated that, in the context of profound transformational processes — such as war, crisis-driven population mobilization, internal migration, the fragmentation of communities, and increasing institutional distrust — none of the analyzed approaches is sufficient on its own to ensure effective conflict resolution and sustainable public governance.

A detailed examination reveals that systemic and conflictological approaches provide analytical depth for understanding the complex nature of conflicts, while the structural-functional and goal-oriented approaches offer a clear distribution of responsibilities and facilitate the organization of the policy implementation process. At the same time, the institutional approach ensures the strengthening of regulatory and procedural frameworks, and the network approach fosters the building of effective partnerships among diverse stakeholders. The adaptive approach, in turn, allows for flexibility in decision-making processes, critical for environments characterized by uncertainty and rapid change.

The research emphasizes the necessity of integrating these approaches to develop multidimensional, resilient mechanisms for conflict management. Particular attention is paid to the creation of monitoring and early warning systems based on digital technologies, the development of independent centers for mediation and dialogue, the establishment of structured interaction models among national, regional, and local governance bodies, and the promotion of civil society initiatives in the area of conflict prevention and resolution.

The findings demonstrate that the implementation of an integrated methodological approach can significantly enhance the capacity of Ukraine's public policy to proactively address conflicts, transform social tensions into constructive dialogue, and promote social cohesion. These recommendations are particularly relevant for the strategic development of governance in conditions of post-conflict recovery, decentralization reforms, and democratization efforts.

Thus, the proposed framework contributes to both the theoretical understanding and practical application of conflict management mechanisms within the broader context of sustainable public policy development in Ukraine.

Keywords: public policy, social conflicts, conflict management, mechanisms of policy implementation, methodological approaches, systemic approach, conflictological approach, structural-functional approach, institutional approach, network governance, adaptive management, civic engagement, digital monitoring, social resilience, public governance, mediation centers, decentralization, post-conflict recovery.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах трансформаційних процесів, викликаних як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, проблема ефективного управління соціальними конфліктами в Україні набуває особливої актуальності. Повномасштабна війна, міграційні процеси, зростання суспільної поляризації та виклики постконфліктної реінтеграції висувають нові вимоги до публічної політики в цій сфері. Недостатня ефективність традиційних підходів до врегулювання соціальних суперечностей актуалізує необхідність розроблення й впровадження дієвих механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами, що враховують специфіку українських реалій.

Водночас на сьогодні спостерігається відсутність цілісної методичної бази, яка б забезпечувала комплексне формування таких механізмів на рівні державних і місцевих інституцій. Переважна більшість досліджень зосереджується на окремих аспектах управління конфліктами або розглядає загальні підходи без достатньої конкретизації в частині практичного інструментарію.

У цьому контексті особливої ваги набуває пошук методичних підходів до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами, які поєднували б наукову обґрунтованість із практичною орієнтацією, були б адаптивними до різних типів конфліктів та забезпечували б участь усіх зацікавлених сторін.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасній науковій літературі проблема управління соціальними конфліктами в контексті публічної політики розглядається переважно через призму загальних процесів демократизації, цифрової трансформації суспільства та еволюції комунікаційних практик.

Значний внесок у розроблення теоретичних основ впливу інформаційного середовища на розвиток суспільних процесів зроблено в дослідженнях Л.Д. Климаської та Г.І. Луцишина, які наголошують на парадоксах інформаційної демократії та викликах для ефективного врядування в умовах трансформаційних процесів. Проблематика забезпечення прав людини та демократичних процедур у цифрову епоху розглядається в працях Ю.С. Разметаєвої, яка аналізує взаємозв'язок між розвитком інтернету та правовими гарантіями у демократичному суспільстві.

Особливу увагу взаємозв'язку процесів інформатизації та суспільного розвитку приділяють О.Г. Данильян і О.П. Дзюбань, підкреслюючи роль інформаційних технологій як фактора трансформації суспільних структур. У свою чергу, П. Богущкий акцентує на загрозах і можливостях цифрової трансформації в контексті національної безпеки України, що має безпосереднє відношення до тематики управління соціальними конфліктами у кризових умовах.

Роль цифровізації в удосконаленні державного управління аналізується в роботах О. Конюкової та С. Летунова, які вказують на потенціал цифрових інструментів у підвищенні ефективності комунікацій між владою та громадянськістю.

Разом з тим, практичні аспекти захисту прав людини в умовах цифрової трансформації розглядаються у дослідженнях М.Г. Хаустової та К.Ю. Мельник із А.О. Бабенком, які акцентують увагу на необхідності адаптації правових систем до нових реалій.

На рівні державної політики актуальними є нормативні акти щодо цифрового розвитку, зокрема Постанова Кабінету Міністрів України №56 від 30.01.2019 р., що визначає основні напрями цифрової трансформації, та інші документи, які регламентують цифровізацію у сфері безпеки та оборони. Ці документи створюють нормативне підґрунтя для реформування механізмів управління соціальними конфліктами через цифрові інструменти моніторингу та реагування.

Сучасні дослідження (G. Bedianashvili, H. Zhosan, S. Lavrenko; O. Garafonova, H. Zhosan, V. Marhasova та ін.) демонструють позитивні приклади використання стратегічного планування та цифрових технологій для посилення управлінських рішень у різних секторах, що підтверджує актуальність інтеграції цифрових і мережових підходів у політику врегулювання соціальних конфліктів.

Однак незважаючи на наявність значної кількості праць, залишається недостатньо опрацьованим питання системної інтеграції методичних підходів саме у контексті формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами. Існуючі дослідження рідко конкретизують механізми адаптації до умов війни, кризової мобілізації та зростання соціальної поляризації в Україні.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає у розробленні методичних підходів до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Ефективне управління соціальними конфліктами в умовах глибоких трансформаційних процесів в Україні вимагає не лише розвиненої нормативно-правової бази та розгалуженої мережі інституційних структур, а й наявності цілісного методичного забезпечення, яке б сприяло формуванню, оцінці та адаптації

механізмів реалізації публічної політики. Методичні підходи набувають визначального значення для забезпечення логічності, аргументованості й практичної спрямованості політичних рішень, особливо в умовах багатомірності та динамічності соціальних конфліктів.

Процес формування механізмів реалізації публічної політики у сфері управління соціальними конфліктами передбачає використання міждисциплінарного підходу, що інтегрує здобутки політичної науки, соціології, управлінських досліджень, конфліктології та правознавства. Наукова література пропонує низку підходів, які можуть бути адаптовані до українських реалій із урахуванням особливостей функціонування органів публічної влади та специфіки соціальних процесів в умовах війни, кризової мобілізації населення, внутрішньої міграції та зростаючої недовіри до інституцій.

Одним із базових у цьому контексті виступає системний підхід, що розглядає публічну політику як складну відкриту систему, яка функціонує у постійній взаємодії з внутрішніми підсистемами й зовнішнім середовищем. У сфері управління соціальними конфліктами системний підхід дозволяє розглядати процес врегулювання як комплекс взаємопов'язаних елементів: нормативної бази, суб'єктів впливу, інструментів реалізації, каналів комунікації та механізмів зворотного зв'язку.

Застосування системного підходу дає змогу виявити слабкі місця в управлінні соціальними конфліктами, встановити причинно-наслідкові зв'язки між політичними діями та їх соціальними наслідками, а також визначити ключові точки для корекції політичного курсу через аналіз системних порушень або кризових явищ. Крім того, системний підхід сприяє здійсненню сценарного планування в умовах невизначеності та багатоваріантності розвитку подій, що особливо важливо для регіонів із високим рівнем соціальної напруги, зокрема на прифронтових територіях.

Важливе місце у методичному забезпеченні формування механізмів реалізації публічної політики належить також структурно-функціональному підходу, який акцентує увагу на ієрархічній організації та функціональному призначенні елементів системи публічного управління. У межах цього підходу механізми реалізації політики розглядаються як сукупність стійких інституційних процедур, через які забезпечується досягнення визначених цілей політики.

Структурно-функціональний підхід забезпечує чітке розмежування ролей і зон відповідальності між різними суб'єктами управління соціальними конфліктами, такими як центральні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, медіатори та експертні спільноти. Використання цього підходу при формуванні механізмів реалізації публічної політики сприяє запобіганню дублюванню функцій, встановленню чітких ліній підзвітності та впровадженню механізмів горизонтальної координації дій між учасниками процесу.

Конфліктологічний підхід ґрунтується на визнанні конфлікту як природного та невід'ємного елементу суспільного розвитку, який не завжди має суто руйнівний характер. З позицій цього підходу публічна політика повинна не обмежуватися реагуванням на вже наявні конфлікти, а й активно управляти ними, створюючи передумови для конструктивного діалогу, процесів примирення та досягнення соціальної стабільності.

Реалізація конфліктологічного підходу вимагає глибокого аналізу природи конфліктів, їх типологічних характеристик, учасників, джерел виникнення, етапів розвитку та ризиків ескалації. На практиці цей підхід передбачає використання медіаційних і фасилітаційних процедур, переговорних технологій, а також сприяння розвитку культури ненасильницької комунікації як важливого елементу політики запобігання конфліктам.

На методичному рівні застосування конфліктологічного підходу дозволяє розробляти інтервенційні стратегії для конкретних конфліктних ситуацій з урахуванням цілей, інтересів та цінностей залучених сторін, прогнозувати їх реакції на політичні рішення, а також розглядати конфлікти як важливі сигнали про дисфункції в системі публічного врядування.

Цільовий підхід орієнтує публічну політику на досягнення конкретно визначених результатів шляхом чіткої постановки цілей, завдань, очікуваних результатів і розробки відповідних механізмів їх досягнення. У сфері управління соціальними конфліктами цей підхід виявляється особливо корисним для побудови стратегічних і тактичних планів, спрямованих на запобігання та врегулювання конфліктів на місцевому рівні.

Впровадження цільового підходу передбачає логічну послідовність дій у політичному процесі — від ідентифікації проблеми до оцінки ефективності досягнутих результатів. Зокрема, при розробці місцевих планів реагування на соціальну напругу або програм підтримки внутрішньо переміщених осіб застосування цільового підходу сприяє підвищенню системності, прозорості та підзвітності у процесі реалізації публічної політики.

Інституційний підхід концентрує увагу на формальних та неформальних правилах, які регулюють поведінку учасників публічної політики. У сфері управління соціальними конфліктами цей підхід дає змогу ідентифікувати основні бар'єри, що перешкоджають ефективному функціонуванню механізмів політики, зокрема правові колізії, слабкість інституційної пам'яті, а також розрив між нормативно-правовим забезпеченням і реальною практикою.

Методична цінність інституційного підходу полягає у можливості аналізу того, як інституційні умови впливають на вибір інструментів політики, на здатність громад до самоорганізації та на ефективність

процедур комунікації й діалогу. Він також є вагомим орієнтиром у проєктуванні реформ, спрямованих на зміцнення інституційної спроможності, таких як створення центрів медіації при територіальних громадах або впровадження механізмів альтернативного врегулювання спорів.

Мережевий підхід (network governance) базується на уявленні про публічну політику як результат взаємодії численних акторів — державних органів, бізнесу, громадських об'єднань, міжнародних організацій та інших зацікавлених сторін. У контексті управління соціальними конфліктами цей підхід набуває особливої ваги, оскільки більшість конфліктів відображає перехресні інтереси різноманітних учасників.

Серед методичних переваг мережевого підходу слід відзначити здатність до побудови коаліцій і альянсів, організацію багаторівневої координації, а також урахування вагомої ролі місцевих громадських ініціатив і лідерів. В українських реаліях яскравим прикладом застосування мережевого підходу є кооперація обласних військових адміністрацій, громадських організацій та міжнародних донорів у межах програм відновлення деокупованих територій, де питання управління конфліктами є пріоритетним.

Адаптивний (еволюційний) підхід акцентує увагу на необхідності гнучкого планування й реалізації публічної політики. В умовах, коли соціальні конфлікти швидко трансформуються, змінюючи масштаби й форми прояву, адаптивний підхід дозволяє оперативно змінювати інструменти політики, реагувати на зворотний зв'язок і уникати стереотипних рішень.

Практична значущість цього підходу проявляється у використанні пілотних проєктів, поступовому впровадженні політики та постійному коригуванні заходів на основі моніторингових даних. Наприклад, у громадах, що беруть участь у програмах міжнародної допомоги, адаптивні моделі управління конфліктами тестуються через впровадження інноваційних підходів до діалогу з урахуванням особливостей локального контексту. Для комплексного аналізу доцільності й ефективності застосування зазначених підходів у процесі формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні доцільним є їх узагальнення у форматі порівняльної таблиці. Це дозволяє систематизувати сильні сторони кожного підходу, визначити їх обмеження та оцінити потенціал для інтеграції в національну практику.

Таблиця 1

Інтегральна характеристика методичних підходів до формування механізмів управління соціальними конфліктами

Методичний підхід	Сильні сторони	Потенційні обмеження	Реалізація в українських умовах
Системний(бачення політики як динамічної системи)	Комплексне врахування взаємозалежностей між усіма елементами управління; можливість виявлення системних порушень	Потребує високого рівня аналітичної компетентності та доступу до достовірних даних	Розробка національних стратегій розвитку регіонів у постконфліктний період
Структурно-функціональний(упорядкування ролей та процедур)	Чітке визначення функціоналу суб'єктів, забезпечення прозорості і підзвітності	Обмежена адаптивність в умовах швидких змін	Встановлення ієрархії та чіткого розподілу відповідальності між ЦОВВ, ОМС і громадськими організаціями
Конфліктологічний(розуміння природи і логіки конфліктів)	Орієнтація на діалог і примирення, формування культури ненасильницького врегулювання	Високі вимоги до професійного рівня посередників (медіаторів)	Створення центрів медіації, організація тренінгів з медіації для громадських лідерів
Цільовий (фокус на досягненні визначених результатів)	Структурування процесу реалізації політики, чіткість цілей і засобів їх досягнення	Ризик втрати гнучкості при виникненні нових непередбачуваних обставин	Впровадження локальних програм протидії соціальній напрузі, планування роботи з ВПО
Інституційний(аналіз формальних та неформальних правил)	Можливість ідентифікації нормативних бар'єрів і "провалів" у врядуванні	Часткове охоплення реальної поведінки акторів через вплив неформальних практик	Ревізія нормативно-правових актів, що регулюють врегулювання конфліктів
Мережевий(багаторівнева взаємодія акторів)	Забезпечення партнерської взаємодії між владою, бізнесом, громадянським суспільством і міжнародними структурами	Складність побудови ефективної комунікації в умовах багатосторонньої координації	Спільні програми відновлення деокупованих територій за участю ОВА, НУО та донорів
Адаптивний(гнучке реагування на зміни)	Висока мобільність механізмів реалізації політики; врахування результатів моніторингу	Менша передбачуваність у досягненні стратегічних цілей	Запуск пілотних проєктів соціальної реабілітації у громадах, реалізація гнучких моделей реагування на конфлікти

* розроблено авторами

Проведений аналіз свідчить, що жоден із розглянутих методичних підходів не є універсальним або самодостатнім для забезпечення ефективного управління соціальними конфліктами. У реальній практиці найбільш обґрунтованим є застосування інтегративного підходу, який передбачає комбінацію різних методологічних концепцій залежно від стратегічних цілей публічної політики, рівня управлінської відповідальності, особливостей конфліктного контексту та наявних ресурсів.

Інтегроване використання підходів дозволяє:

- об'єднувати аналітичну глибину (системний і конфліктологічний підходи) із управлінською структурованістю й чіткістю (цільовий та структурно-функціональний підходи);
- поєднувати нормативно-правову основу політики (інституційний підхід) з високим рівнем відкритості до громадських ініціатив і горизонтальних мережевих взаємодій (мережевий підхід);
- забезпечувати оперативність реагування на динамічні зміни в середовищі через гнучкість управлінських рішень (адаптивний підхід).

Такий інтегративний підхід повністю відповідає сучасній логіці державного управління в умовах множинних криз (полікризовості), де домінують чинники невизначеності, інформаційного навантаження, ціннісних суперечностей і стрімкої зміни соціального середовища.

На основі проведеного узагальнення доцільно запропонувати такі методичні рекомендації щодо впровадження комбінованих підходів у публічній політиці України для ефективного управління соціальними конфліктами:

1. Впровадити адаптивну модель планування публічної політики, що орієнтується на змінність конфліктних ситуацій та активно використовує механізми зворотного зв'язку із громадянами.
2. Інституціоналізувати застосування конфліктологічного підходу шляхом підготовки фахівців із медіації, створення незалежних центрів діалогу та примирення на регіональному й місцевому рівнях.
3. Розробити структурно-функціональні моделі взаємодії суб'єктів публічної політики з чітким розмежуванням компетенцій і відповідальності на національному, регіональному та місцевому рівнях.
4. Активно використовувати мережеві механізми для формування стійких партнерств між органами влади, громадськими організаціями, міжнародними донорами та бізнесом у сфері запобігання й врегулювання конфліктів.
5. Удосконалити нормативно-правове регулювання сфери управління соціальними конфліктами шляхом розроблення профільного законодавства, зокрема прийняття Закону України «Про управління соціальними конфліктами» або впровадження спеціальної державної цільової програми.
6. Розвивати сучасні системи моніторингу соціальних конфліктів із використанням цифрових технологій збору даних та систем індикаторів оцінки рівня соціальної напруги.

Отже, методичні підходи до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні повинні ґрунтуватися на принципах міждисциплінарності, гнучкості, громадянської залученості та посилення інституційної спроможності. Ефективна комбінація зазначених підходів дасть змогу не лише своєчасно реагувати на наявні конфлікти, але й упереджувати їх розвиток, сприяючи трансформації соціальної напруги у конструктивні форми громадського діалогу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження засвідчило, що ефективне управління соціальними конфліктами в Україні потребує не лише розвиненої нормативно-правової та інституційної бази, але й наявності цілісного методичного підґрунтя для формування механізмів реалізації публічної політики. Аналіз сучасних підходів дозволив виявити, що жоден із них окремо не забезпечує повного охоплення динаміки та багатовимірності соціальних конфліктів. У реальних умовах доцільним є застосування інтегративної моделі, яка поєднує аналітичну глибину системного та конфліктологічного підходів, управлінську чіткість цільового та структурно-функціонального підходів, нормативну обґрунтованість інституційного підходу, відкритість мережевих механізмів та гнучкість адаптивного підходу.

Інтеграція методичних концепцій дає змогу створювати політику, здатну діяти ефективно в умовах невизначеності, багатополушності інтересів та швидкої соціальної динаміки, що є характерним для сучасної України в умовах війни, кризи та постконфліктної реінтеграції.

На основі узагальненого аналізу запропоновано низку методичних рекомендацій: впровадження адаптивної моделі планування політики на основі зворотного зв'язку із громадянами; інституціоналізація конфліктологічного підходу шляхом розвитку центрів медіації; розробка структурно-функціональних моделей взаємодії суб'єктів на всіх рівнях управління; активне використання мережевих механізмів партнерства між владою, НУО, міжнародними донорами та бізнесом; удосконалення законодавчої бази управління соціальними конфліктами; розвиток цифрових систем моніторингу соціальної напруги.

Таким чином, методичні підходи до формування механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні повинні ґрунтуватися на принципах міждисциплінарності, гнучкості, інклюзивності та інституційної сталості. Комплексне застосування цих підходів дозволить не лише своєчасно

та ефективно реагувати на прояви соціальної напруги, але й формувати превентивні механізми, спрямовані на трансформацію конфліктів у конструктивний суспільний діалог і сталий розвиток.

Література

1. Климанська Л.Д., Луцишин Г.І. Парадокси інформаційної демократії. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2023. № 1. С. 142-152.
2. Разметаєва Ю.С. Демократія, права людини та інтернет. Право і суспільство. 2020. № 1. С. 104-110.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Інформатизація як атрибут інформаційного суспільства: від ретроспекції до сучасної рефлексії. Інформація і право. № 1(40)/2022. С. 9-20.
4. Богуцький П. Цифрова трансформація соціальних комунікацій та національна безпека України: матеріали науково-практичної конференції Соціальна і цифрова трансформація: теоретичні та практичні проблеми правового регулювання. Київ, 2020. С. 45-48.
5. Конюкова О., Летунов С. Роль цифровізації у державному управлінні. Global & Regional Research. 2019. № 1. 74-79.
6. Мельник К.Ю., Бабенко А.О. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору. URL: <https://b-ok.org/book/3054810/ac7510> (дата звернення: 16.11.2023).
7. Хаустова М.Г. Права людини в епоху цифрових трансформацій під впливом глобалізаційних викликів: зб. тез доповідей III Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 60-річчю Хмельницького національного університету Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу. Хмельницький: ХНУ, 2022. С. 229-234.
8. Деякі питання цифрового розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.19 р. № 56. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
9. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.19 р. № 856. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12> (дата звернення: 16.11.2023).
10. Про утворення Міжгалузевої ради з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.20 р. № 595. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
11. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.22 р. № 2807-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191> (дата звернення: 16.11.2023).
12. Деякі питання підвищення рівня цифровізації сил безпеки та сил оборони України у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.23 р. № 139. URL: <http://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-pidvyshchennia-rivnia-tsyfrovizatsii-s-a139> (дата звернення: 16.11.2023).
13. Костецька Т.А. Розвиток цифрової трансформації в Україні як умова забезпечення муніципальних прав і свобод.: збірник тез Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції Діджиталізація та права людини, м. Хмельницький, 30 берез. 2021 р. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С. 187-190.
14. Givi BEDIANASHVILI, Hanna ZHOSAN, Sergiy LAVRENKO. Modern digitalization trends of Georgia and Ukraine. Published in Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development", Vol. 22 ISSUE 3, 2022 <https://managementjournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/current>
15. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova, Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova Matrix method of competitive analysis of the results of economic activity of hospitality enterprises in the conditions of strategization and digital transformation. "Management theory and studies for rural business and infrastructure development Volume43 Issue2 Page237-248" 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>

References

1. Klymanska L.D., Lutsyshyn H.I. Paradoxes of Information Democracy. *Perspektyvy. Socio-political journal*. 2023. № 1. P. 142-152.
2. Razmetaieva Yu.S. Democracy, human rights and the Internet. *Law and Society*. 2020. № 1. P. 104-110.
3. Danylyan O.H., Dzoban O.P. Informatization as an attribute of the information society: from retrospection to modern reflection. *Information and Law*. № 1(40)/2022. P. 9-20.
4. Bohutskyi P. Digital transformation of social communications and national security of Ukraine: materials of the scientific and practical conference "Social and digital transformation: theoretical and practical problems of legal regulation". Kyiv, 2020. P. 45-48.
5. Koniukova O., Letunov S. The role of digitalization in public administration. *Global & Regional Research*. 2019. № 1. P. 74-79.
6. Melnyk K.Yu., Babenko A.O. Problems of legal guarantees of employees' labor rights in concluding, amending and terminating an employment contract. URL: <https://www.google.com/search?q=https://b-ok.org/book/3054810/ac7510> (accessed: 16.11.2023).
7. Khaustova M.H. Human rights in the era of digital transformations under the influence of globalization challenges: collection of abstracts of the III All-Ukrainian scientific conference dedicated to the 60th anniversary of Khmelnytskyi National University "Harmonization of Ukrainian legislation with the law of the European Union". Khmelnytskyi: KhNU, 2022. P. 229-234.
8. Some issues of digital development: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 30, 2019 № 56. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text> (accessed: 16.11.2023).
9. Issues of the Ministry of Digital Transformation: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 18, 2019 № 856. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12> (accessed: 16.11.2023).

10. On the establishment of the Intersectoral Council on Digital Development, Digital Transformations and Digitalization: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 8, 2020 № 595. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text> (accessed: 16.11.2023).
11. On the National Informatization Program: Law of Ukraine dated December 1, 2022 № 2807-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191> (accessed: 16.11.2023).
12. Some issues of increasing the level of digitalization of the security and defense forces of Ukraine during the period of martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 4, 2023 № 139. URL: <http://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-pidvyshchennia-rivnia-tsyfrovizatsii-s-a139> (accessed: 16.11.2023).
13. Kostetska T.A. Development of digital transformation in Ukraine as a condition for ensuring municipal rights and freedoms: collection of abstracts of the International Scientific and Practical Internet Conference "Digitalization and Human Rights", Khmelnytskyi, March 30, 2021. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leonid Yuzkov, 2021. P. 187-190.
14. Givi BEDIANASHVILI, Hanna ZHOSAN, Sergiy LAVRENKO. Modern digitalization trends of Georgia and Ukraine. Published in *Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development"*, Vol. 22 ISSUE 3, 2022. URL: <https://managementjournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/current>
15. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova, Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova. Matrix method of competitive analysis of the results of economic activity of hospitality enterprises in the conditions of strategization and digital transformation. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*, Volume 43 Issue 2, 2021, P. 237-248. URL: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>